

VERBINDEN, OM GELOOF OVER TE DRAGEN EN TE VERSTERKEN

Pastoraal programma op weg naar 2020

HH. Franciscus en Claraparochie

Inleiding

Fusie en kerksluiting

Wij zijn een parochie in beweging. De afgelopen jaren is er in onze parochie veel veranderd. Zo zijn de zeven parochies van de IJsselvallei in 2010 gefuseerd tot de parochie van de HH. Franciscus en Clara, functioneert de H. Martinuskerk sinds 2012 als eucharistisch centrum, zijn in 2014 vijf van de acht kerken van de parochie gesloten en kennen we sinds die tijd drie liturgische centra, waarbij Twello is aangewezen als eucharistisch centrum. Deze hier beschreven beweging is het gevolg van een al veel langer gaande trend van kerkverlating en van vergrijzing van de actieve parochianen.

Centraal, regionaal en lokaal

We zien dat tot nu toe weinig parochianen uit de gemeenschappen van de gesloten kerken de overgang maken naar het eucharistisch centrum en de twee liturgische centra om er deel te nemen aan het pastorale aanbod (*kerntaken*).

Naast centraal aangeboden parochiële kerntaken zijn er nog vele activiteiten (*nabijheid*) in de oude geloofsgemeenschappen, al is de intensiteit en de wijze van samenkomen per locatie zeer verschillend en divers.

Het pastoraal team heeft in de afgelopen jaren, ook rond de kerksluitingen, veel aandacht besteed aan de vitaliteit van de lokale geloofsgemeenschappen en het werken aan meer grensoverschrijdende samenwerking en toegroeien naar elkaar rond de drie liturgische centra.

Voor de hele parochie heeft het team ook nieuwe projecten gestart en uitgevoerd in de geest van Franciscus en Clara (*ondernemen*).

Geloofsoverdracht aan jongere generatie en langdurige binding moeizaam

Naast de trend van kerkverlating is ook merkbaar dat de overdracht van geloof aan de jongere generaties en hun participatie aan het kerkelijk leven niet meer vanzelfsprekend is. Over het algemeen is het voor de jongere generaties ook moeilijk om zich nog in te voegen in het kerkelijk leven.

Daarbij is ook langdurige verbinding aan een groep of organisatie niet meer vanzelfsprekend in onze tijd. Ook binnen de parochie zullen vele pastorale contacten kortdurend worden en zijn mensen hooguit voor een bepaalde, overzichtelijke tijd bereid om zich voor een taak in te zetten.

De sluiting van de kerken heeft dit langjarig sluipende proces zichtbaar gemaakt, met als gevolg ook veel rouw.

Formatie

Parallel aan al deze ontwikkelingen is het pastoraal team in de afgelopen jaren ook kleiner geworden. Vooral het vertrek van pastor Brylak in 2015 heeft dat sterk voelbaar gemaakt, door haar vertrek is het pastoraal team van vier naar drie fte gegaan. Dit heeft grote consequenties voor de slagkracht van het pastoraal team.

Werken aan geloof in de toekomst: verbinden

*Verbinden met onze parochiële locaties ter begeleiding,
Verbinden met de centra van de parochie om te versterken,
Verbinden met de wereld buiten onze centra om geloof over te dragen.*

Verbinden met onze parochiële locaties ter begeleiding

Met grote stappen is in de afgelopen jaren het landschap binnen onze parochie veranderd. Vele betrokken parochianen hebben dit als zeer pijnlijk ervaren. Ook op die plekken waar de kerk open gebleven is. De gehechtheid aan de eigen, vertrouwde geloofsgemeenschappen wil het pastoraal team serieus nemen. We blijven ons ter bemoediging verbinden met de pastorale programma's in de gemeenschappen waar de kerk gesloten is. (lokaal)

Verbinden met de centra van de parochie om te versterken

We doen dat ook en vooral om mensen uit die gemeenschappen met kleine stappen te kunnen begeleiden naar de plekken waar niet alleen de gemeenschap maar ook het kerkgebouw open is gebleven (regionaal/centraal). Want vooral daar ziet het pastoraal team de kerkelijke toekomst. Deze centra behoeven daarom versterking.

Verbinden met de wereld buiten onze centra om geloof over te dragen

Naast de uitvoering van kerntaken, pastoraat en de ondersteuning van pastorale nabijheid in de locaties, zet het team werken aan projecten voort, waardoor parochianen zich meer verbonden gaan voelen bij het geheel van de parochie en er in het gebied van onze parochie katholiek leven mogelijk blijft en gepraktiseerd kan worden op verschillende manieren. In de taal waarmee we het pastorale beleid beschrijven heet dat ondernemend of innovatief pastoraat. Het beoogt vooral geloofsoverdracht aan de jongere generaties. Het pastoraal team ziet daarin haar eigen taak om parochianen te verbinden, met elkaar en met Christus, en te bemoedigen. Ieder werkjaar (september-juni) zal het pastoraal team een projectplan maken 'In de geest van Franciscus en Clara'.

Ordening

Om het pastoraat te ordenen worden vanouds in elke parochie vier groepen van pastorale activiteiten onderscheiden: liturgische, catechetische, koinonische (opbouw/inrichting van de gemeenschap) en diaconale activiteiten.

Sinds de fusie en na de kerksluitingen is de parochie een conglomeraat van onvergelykbare gemeenschappen, omdat ze niet elk meer een kerk hebben. Het volledige pastoraat kan niet meer in elke locatie van de parochie worden aangeboden. Er is een nieuw ordeningsprincipe ingevoerd om inzichtelijk te houden welke liturgische, catechetische, koinonische en diaconale activiteiten gecentraliseerd worden, om ze krachtig en inspirerend te kunnen blijven uitvoeren (kerntaken) en welke op locatie kunnen worden uitgevoerd zolang er daar mensen zijn die ze behartigen (nabijheid), en er zijn taken die de vernieuwing van het pastoraat beogen (ondernemen).

Oecumene, verbinding met andere christenen

De oecumene wordt in de parochie behartigd door parochianen zelf (nabijheid). Het is geen parochiële kerntaak. Vanuit het pastoraal team kunnen de oecumenische contacten alleen rond de eucharistische en liturgische centra structureel onderhouden worden.

Onderstaand beschrijven we hoe en waar we activiteiten in de vier groepen van pastorale activiteiten voor de komende tijd willen inrichten.

Liturgie

'Blijft dit doen om mij te gedenken' [1 kor 11, 25]

Het vieren van de eucharistie en de overige sacramenten is een kerntaak van de parochie. Dit vieren vindt primair plaats in het eucharistisch centrum in Twello (H. Martinuskerk) en vervolgens ook met regelmaat in de liturgische centra van Loenen (H. Antonius Abtkerk) en Vaassen (H. Martinuskerk). Hierbij volgen we het liturgisch jaar en zal er, in samenwerking met de Emmaüsparochie in Apeldoorn, voor beide parochies minimaal ééns per dag (meestal met uitzondering van de maandag) ergens in een van de beide parochies eucharistie gevierd worden en is er geregeld de mogelijkheid tot biechtgesprek.

In de liturgische centra van Loenen en Vaassen zal de weekend-liturgie ook geregeld gevierd worden door middel van een Woord- en Communieviering.

Door de week zal de dagmis eens per maand worden gevierd in de geloofsgemeenschappen van Epe en Klarenbeek en in woonzorgcentrum 'de Speulbrink' in Vaassen.

Wat de viering van de overige sacramenten betreft: de viering van de Eerste H. Communie vindt nu nog in de drie open kerken plaats. De verwachting is dat in de nabije toekomst de groepen communicanten kleiner worden. Dit zal op den duur centralisatie noodzakelijk maken. Eventueel zou ook de opzet van de voorbereiding en viering van de Eerste H. Communie nader moeten worden bekeken. Zodat hierover een besluit zal zijn genomen in seizoen 2018.

Het sacrament van de ziekenzalving wordt op enkele plekken in onze parochie gezamenlijk gegeven. Bekeken zal worden of het aantal gezamenlijke ziekenzalvingen op verschillende plekken in onze parochie kan worden uitgebreid. Ook hierover zal in seizoen 2018 een besluit genomen zijn.

Naast de reguliere weekendvieringen is het ook goed om te kijken naar andere vormen van liturgie. Op enkele plaatsen in de parochie worden hiertoe activiteiten ontplooid (nabijheid), vaak op initiatief vanuit de geloofsgemeenschappen. Voor ondersteuning, vorming en incidentele participatie kan een beroep worden gedaan op het pastoraal team.

Catechese

'Maak alle volkeren tot leerling, doop hen in de naam van de vader, de zoon en de heilige geest en leer hen alles te onderhouden wat ik jullie geboden heb [Mt 28, 19-20]

De catechetische voorbereiding op de sacramenten is een belangrijke kerntaak van de parochie. Daarbij is er wel een trend waarneembaar van minder participatie aan de diverse sacramenten. Dat vraagt voor de toekomst een nieuwe bezinning over de vormgeving van de voorbereiding en de viering van de sacramenten, vooral die van Doop, 1^e H. Communie en Vormsel. Voor deze drie initiatiesacramenten kent de parochie ook nauwelijks meer werkgroepen. Dat betekent dat er voor de ouders een belangrijke taak is om mee te participeren bij de voorbereiding en viering van de sacramenten. Dit vraagt ook van de betrokken pastores veel inzet, deze zullen de voorbereiding ook inhoudelijk dragen. Daarbij is ook van belang om goed te bekijken hoe ook de ouders bediend kunnen worden met een eigen, inhoudelijk programma.

Op enkele plaatsen komen vormen van kindercatechese van de grond in het spoor van de catechesemethode ‘Licht op ons pad’, zoals in Epe en Klarenbeek/Loenen/Eerbeek. Ook in Twello zijn er plannen. Het pastoraal team wil deze ontwikkeling in de komende tijd ondersteunen en bevorderen. Ook het contact met de scholen zal aandacht gegeven worden. Met diverse RK-scholen in de parochie zijn contacten opgebouwd en worden door het jaar heen enkele lessen rond kerkelijke feesten gegeven en op een enkele school wordt medewerking gegeven aan schoolvieringen. Als pilot wil het pastoraal team voor de groepen vijf van de RK-basisscholen in Twello een serie lessen aanbieden rondom Bijbelverhalen. Catechese aan volwassenen zal ook aangeboden worden, komend werkjaar onder anderen een kloosterweekend met als doelgroep de ouders van communicanten en vormelingen van de afgelopen jaren.

Opbouw

‘Laat ze gaan zitten in groepen’ [Lc 9,14]

Voor de verdere opbouw/inrichting van onze parochie is het van belang te constateren dat het steeds moeilijker wordt om mensen te vinden die de organisatie van de parochie willen dragen, zowel in de besturen (parochiebestuur-locatieraden) als in de verschillende werkgroepen en pastoraatsgroepen. Parochianen zijn wel makkelijker te vinden om een (kortdurende) taak te vervullen. Dit alles vraagt ook om nieuwe vormen van coördinatie, naast en ten behoeve van de bestaande pastoraatsgroepen en locatieraden, vooral op het eucharistisch centrum en in de liturgische centra die immers ook centraal parochieel of regionaal binnen de parochie moeten gaan functioneren. Daarom zal het pastoraal team in de komende jaren werken aan de vorming van bredere, locatie-overstijgende platforms die (vaak ook tijdelijk) een bepaalde klus voor hun rekening zullen nemen.

Een tweede aandachtspunt is de communicatie binnen de parochie zelf en ook naar buiten toe. De parochie kent een aantal communicatiemiddelen: het parochieblad Clara, de parochiewebsite en facebook. Alle drie hebben ze hun eigen waarde binnen de communicatie. Daarnaast kent onze parochie ook enkele meer lokale nieuwsbrieven e.d. Het pastoraal team wil kijken of het mogelijk is een platform op te richten die het geheel van de communicatie wil begeleiden en op elkaar af kan stemmen. Ook samenwerking met Apeldoorn zal hierbij bekeken worden.

Een derde aandachtspunt is het contact met de Emmaus-parochie van Apeldoorn, waar we onze twee priester-pastores mee delen. In de komende tijd zal onderzocht worden op welke terreinen het zinvol is om verder samen te werken, bijvoorbeeld rondom de liturgie en de communicatie.

Diaconie

‘want ik had honger en jullie hebben me eten gegeven, ik had dorst en jullie hebben me te drinken gegeven, ik was vreemdeling en jullie hebben me opgenomen. Ik was naakt en jullie hebben me gekleed, ik was ziek en jullie hebben naar me omgezien, ik was in de gevangenis en jullie kwamen naar me toe’ [Mt 25, 35-36]

Met het vertrek van pastor Brylak, profielhouder diaconie, is een belangrijke pastorale steun rondom diaconie weggevallen. Toch wil het pastoraal team op bescheiden schaal het diaconale werk blijven ondersteunen, met name rond de adventsactie en de Vastenactie – waarbij ook de samenwerking met school gezocht zal blijven worden.

De organisatie van lokale aandacht voor elkaar ziet het pastoraal team vooral als een zorg die parochianen uit de eigen locatie aan elkaar bieden (*nabijheid*), bijvoorbeeld door rouwverwerking/meewerken met verlies, welkomstgroepen en bezoekgroepen.

Voor meer acute pastorale nood, bijvoorbeeld in stervenssituaties, kan een beroep gedaan worden op het pastoraal team.

Verder zal onderzocht worden hoe er vanuit onze parochie samenwerking kan worden gezocht met St Egidio, die, verbonden met de Emmausparochie in Apeldoorn, wekelijks een eettafel organiseert en een kledingbank beheert.

Pastoraal team, Twello, 16 juni 2016